

Uppteattande av bokslut i ekonomiska församlingsenheter

Ämbetskollegiet 19.12.2024

(Uppdaterat 2023: Sättet att beräkna nyckeltalet för de likvida medlens tillräcklighet och Specifikation av bestående aktiva: Avdrag (sammanslagning av de tidigare raderna försäljning och avskrivning/försäljning)

Sammandrag

På bokslutet för församlingsenheten tillämpas bokföringslagen i enlighet med denna anvisning (KL 5 kap. 7 §). Denna anvisning gäller fr.o.m. 1.1.2025 och den ska iakttas när bokslut för

2024 upprättas. Anvisningen ersätter Kyrkostyrelsens tidigare anvisningar om upprättande av bokslut för församlingar och kyrkliga samfälligheter.

Kyrkostyrelsen

Innehåll

A	Bestämmelser om bokslut samt bokslutsprinciper.....	4
	Bokslutsbestämmelser och bokslutsansvar	4
	Bokslutsprinciper.....	5
	Underteckning och förvaring av bokslutet.....	10
	Rapportering av bokslutsuppgifter / Ekonomisk statistik.....	12
	Bokslutets offentlighet	12
B	Bokslutets struktur	12
I	Verksamhetsberättelse	15
	1 Allmän översikt.....	16
	2 Förvaltning	18
	3 Personal.....	18
	4 Miljö	19
	5 Uppskattning av den sannolika kommande utvecklingen	20
	6 Bedömning av de viktigaste riskerna och osäkerhetsfaktorerna.....	20
	7 Utredning över den interna kontrollen.....	20
	8 Ekonomiska nyckeltal	21
	9 En koncerns verksamhet och ekonomi	24
	10 Kyrkorådets förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat och åtgärder för att balansera ekonomin.....	26
II	Budgetutfall.....	26
	1 Utfallet för driftsekonomin	28
	2 Utfallet för resultaträkningsdelen.....	31
	3 Utfallet för investeringsdelen	34
	4 Utfallet för finansieringsdelen	36
	5 Sammandrag av utfallet av anslag och beräknade inkomster som fullmäktige godkänt	38
III	Bokslutskalkyler.....	38
	1 Resultaträkning.....	39

2	Finansieringsanalys	41
3	Balansräkning	42
4	Koncernbalansräkning	44
IV	Noter till bokslutet	44
1	Noter angående tillämpade bokslutsprinciper	45
2	Noter om presentationen av bokslutet	47
3	Noter till resultaträkningen	48
4	Noter till finansieringsanalysen	48
5	Noter till balansräkningens aktiva	48
6	Noter till balansräkningens passiva	50
7	Noter om säkerheter och ansvarsförbindelser	51
8	Noter om innehav i andra samfund	51
9	Bokslut för särredovisade fonder	51
V	Underskrifter och revisionsanteckning	52
VI	Förteckningar och redogörelser	52
VII	Definitioner	52

A Bestämmelser om bokslut samt bokslutsprinciper

Bokslutsbestämmelser och bokslutsansvar

Församlingenshetens bokslut upprättas med iakttagande av bestämmelserna i kyrkolagen (KL 5 kap. 7 §) och i kapitel 6 i kyrkoordningen. Kyrkostyrelsen meddelar närmare föreskrifter om församlingarnas och de kyrkliga samfälligheternas bokföring och löneräkning (KO 5 kap. 13 § 4b punkten). I fråga om bokföringsskyldighet, bokföring och bokslut i en församlingenshet tillämpas bokföringslagen (1336/1997). I församlingens och den kyrkliga samfällighetens verksamhet och ekonomi ska budgeten och principerna för god ekonomisk förvaltning följas. Egenheten ska skötas så att den ger god avkastning och så att riskerna kan kontrolleras.

Kyrkostyrelsens föreskrifter och anvisningar ingår i de källor till god bokföringssed i församlingenshetens bokföring och bokslut som förutsätts i bokföringslagen (BokfL 1 kap. 3 §). Församlingenshetens bokslut upprättas i enlighet med denna anvisning.

Ansvar för bokslutets upprättande och riktighet

Kyrkorådet eller gemensamma kyrkorådet ansvarar för upprättandet av bokslutet. Bokslutet undertecknas av ett beslutfört kyrkoråd/gemensamt kyrkoråd och den tjänsteinnehavare som ansvarar för ekonomin.

Församlingenshetens räkenskapsperiod är ett kalenderår. Bokslutet ska upprättas före utgången av mars det år som följer på räkenskapsperioden, antingen i pappersformat eller i elektroniskt format. När kyrkorådet/gemensamma kyrkorådet har undertecknat bokslutet ska det utan dröjsmål lämnas till revisorn för granskning. Revisorn ska granska bokslutet före utgången av maj. Efter revisionen ska kyrkofullmäktige/gemensamma kyrkofullmäktige behandla bokslutet senast före utgången av juni det år som följer på räkenskapsperioden.

Bokslutet för församlingensheten tillsammans med de särredovisade fonderna (t.ex. gravvårdsfonden) bildar ett enda bokslut som administrativt behandlas som en helhet.

Redovisningsskyldiga för bokslutets riktighet är förtroendevalda och tjänsteinnehavare. Som redovisningsskyldig betraktas dock inte en medlem av kyrkofullmäktige/gemensamma kyrkofullmäktige eller en revisor. (KL 6 kap. 3 §).

- ~~1) beslutar om eller deltar i beslut om en åtgärd som gäller utgifter eller inkomster,~~
- ~~2) godkänner betalningen av en utgift eller mottagandet av en inkomst,~~
- ~~3) förvaltar penningmedel eller annan egendom i en församlingenshet eller som deltar i beslut om placeringen av tillgångarna,~~

~~4) har till uppgift att bevaka församlingens enhets ekonomiska intressen eller att övervaka skötseln av dess tillgångar eller dess bokföring.~~

Ett felaktigt upprättat bokslut medför ett straff- och skadeersättningsansvar. Det organ (kyrkorådet/gemensamma kyrkorådet) och den tjänsteinnehavare som ansvarar för upprättandet av bokslutet ska känna till vilka bestämmelser som ska iakttas och när det är möjligt att fatta beslut efter eget gottfinnande, t.ex. välja vilket förfaringssätt som ska tillämpas. Kyrkorådets/gemensamma kyrkorådets medlemmar ansvarar personligen för skada som de uppsåtligt eller av vållande förorsakar utomstående.

Revisorn ansvarar för att med iakttagande av god revisions sed inom den offentliga förvaltningen före utgången av maj granska räkenskapsperiodens förvaltning, bokföring och bokslut. Revisorn ska utan dröjsmål meddela kyrkorådet/gemensamma kyrkorådet om de missförhållanden som upptäckts. (KL 6 kap. 5 §) Revisorn ska för varje räkenskapsperiod avge en revisionsberättelse till kyrkofullmäktige/gemensamma kyrkofullmäktige, i vilken resultaten av revisionen läggs fram. I revisionsberättelsen ska revisorn ge ett uttalande om huruvida bokslutet kan godkännas och de redovisningsskyldiga beviljas ansvarsfrihet (KL 6 kap. 5 §). Revisorerna som ansvarar för granskningen av bokslutet sköter sin uppgift under tjänsteansvar.

Bokslutsprinciper

I 3 kap. i bokföringslagen finns bestämmelser om de bokslutsprinciper som ska följas vid uppgörande av bokslut. Bokslutshandlingarna ska vara överskådliga och bokslutet ska bilda en helhet (BokfL 3 kap. 1 §). Bokslutet och noterna ska ge en rättvisande bild av församlingens verksamhetsresultat och ekonomiska ställning i enlighet med väsentlighetsprincipen (BokfL 3 kap. 2 §).

Väsentlighet som bokslutsprincip

Väsentlighetsprincipen iakttas vid upprättandet av bokslutet. En omständighet som framgår av bokslutet är väsentlig då utelämnandet av eller felaktigheter i den rimligen kan förväntas påverka de beslut som användarna fattar på grundval av bokslutet och verksamhetsberättelsen. Även om en omständighet i sig är oväsentlig ska väsentlighetsbedömningen avse helheten, om flera liknande omständigheter föreligger.

Särskild vikt ska ges redovisningen av sådana omständigheter som har väsentlig betydelse för en rättvisande bild. (BokfL 3 kap. 2 §). Väsentlighetsprincipen ska ställas i proportion till den bokföringsskyldiges storlek och till verksamhetens art och natur.

Övriga allmänna bokslutsprinciper

När bokslutet och den ingående balansen upprättas ska följande övriga allmänna bokslutsprinciper följas (BokfL 3 kap. 3 §).

1) Församlingsenheten ska förutsättas fortsätta sin verksamhet,

Principen om fortsatt verksamhet tillämpas särskilt vid värderingen av bestående aktiva. En tillgång som hör till bestående aktiva värderas utgående från hur den bidrar till att producera inkomster eller tjänster. Det sannolika överlåtelsepris som man skulle få för tillgången om den överläts åt en utomstående kommer i fråga som värderingsgrund endast i undantagsfall. En sådan avvikelse från principen om fortsatt verksamhet är en uppskrivning av värdet på ett mark- eller vattenområde eller ett värdepapper bland bestående aktiva (dock inte ett finansiellt instrument som avses i 5 kap. 2 a § i bokföringslagen). Hos sådana utgörs värderingsgrunden av tillgångens sannolika överlåtelsepris på bokslutsdagen.

Principen om fortsatt verksamhet tillämpas inte på rörliga aktiva, dvs. finansiella tillgångar och anläggningstillgångar. På finansiella tillgångar tillämpas anskaffningsutgiften eller principen om lägre sannolikt värde, och på anläggningstillgångar principen om lägsta värde.

2) Konsekvent tillämpning av förfaringssätt från en räkenskapsperiod till en annan,

Bokslutsproblem som gäller omfattning, mätning, värdering och fördelning ska lösas på ett så konsekvent sätt som möjligt räkenskapsperiod efter räkenskapsperiod. Det förfaringssätt som valt en gång ska följas kontinuerligt, och det krävs grundad anledning att ändra förfarandet. Ändringsgrunderna ska offentliggöras i form av noter och ändringens effekt för bokslutsuppgifternas jämförbarhet ska läggas fram i verksamhetsberättelsen eller noterna (se BokfL 3 kap. 1 § 2 mom. och BokfF 2 kap. 1 § 2 punkten).

3) Innehållsbetoning (uppmärksamhet ska fästas vid affärshändelsernas faktiska innehåll och inte enbart vid deras juridiska form),

Med innehållsbetoning, dvs. principen om "sak före form", avses en allmän bokslutsprincip som är i harmoni med kravet om en rättvisande bild. Enligt principen ska en affärshändelse eller ett avtals faktiska natur tas i beaktande när siffror som baserar sig på händelsen eller avtalet redovisas i resultaträkningen och balansräkningen. Uppmärksamhet ska fästas vid händelsernas faktiska innehåll och inte enbart vid deras juridiska form. Exempelvis kan en handlings rubrik stå i konflikt med dess innehåll, såsom ett

avtal som benämns köpebrev, men de facto enligt villkoren handlar om hyra eller lån. I en sådan situation är handlingens innehåll avgörande för noteringen.

4) Försiktighetsprincipen,

Vid upprättandet av bokslutet ska kostnaderna registreras tillräckligt höga och aktiveringarna på motsvarande sätt göras efter tillräckligt övervägande. Särskild försiktighet ska iakttas vid aktivering av utvecklingsutgifter eller låneutgifter. Utgifter med lång verkningstid kan alltid bokföras som kostnader. De kan aktiveras endast om aktiveringsförutsättningarna uppfylls. Det ska finnas tillräcklig dokumentation över att villkoren uppfyllts (Bokföringsnämnden 1999/1579). Avskrivningsplaner för bestående aktiva kan inte ändras med motiveringen att årsbidraget inte räcker till för att täcka avskrivningarna enligt plan.

Även vid intäktsföring ska tillräcklig återhållsamhet iakttas. I bokslutet beaktas endast vinster som har realiserats under räkenskapsperioden. Vid upprättandet av bokslutet beaktas också alla förutsebara förpliktelser och möjliga förluster som har uppkommit under den avslutade eller tidigare räkenskapsperioder, även om de blir kända först efter räkenskapsperiodens utgång (BokfL 3 kap. 3 § 2 mom.).

5) Principen om balanskontinuitet (den ingående balansen ska basera sig på den föregående räkenskapsperiodens utgående balans),

Den ingående balansen ska basera sig på den föregående räkenskapsperiodens utgående balans. När den ingående balansen öppnas kan man inte göra värdejusteringar eller andra ändringar som inte har motsvarighet i den utgående balansen för föregående räkenskapsperiod. Ett undantag till principen om balanskontinuitet utgörs av ändringar i bokslutsprinciperna samt korrigeringar av väsentliga fel som gäller tidigare räkenskapsperioder, och som görs som korrigeringar i eget kapital i posten Överskott/underskott från tidigare räkenskapsperioder. Korrigeringarna görs således inte så att de påverkar resultatet, utan retroaktivt i balansposten Överskott/underskott från tidigare räkenskapsperioder. Motsvarande korrigeringar ska också göras i den utgående balansen för den tidigare räkenskapsperiod som utgör jämförelseår (Bokföringsnämnden 2005/1750).

6) Prestationsprincipen (de intäkter och kostnader som hänför sig till räkenskapsperioden ska tas upp utan hänsyn till datum för betalningen)

Grunden för bokföring av en utgift är mottagande av en produktionsfaktor, och grunden för bokföring av en inkomst är överlåtelse av en prestation (prestationsprincipen). Utgifter och inkomster får även bokföras på grundval av fakturering (faktureringsprincipen) eller på grundval av betalning (kontantprincipen). Om utgifter och inkomster bokförs enligt kontantprincipen ska leverantörsskuldena och försäljningsfordringarna kunna klarläggas fortlöpande. (BokfL 2 kap. 3 §). Mindre noteringar som gjorts enligt

fakturerings- eller kontantprincipen behöver inte rättas och kompletteras enligt prestationsprincipen innan bokslutet upprättas, om inte deras totala inverkan är väsentlig. (BokfL 3 kap. 4 §).

Rättelse innebär överföring av på förhand betalda utgifter (utgiftsförskott) från utgiftskontona till fordringarna och på förhand erhållna inkomster (inkomstförskott) från inkomstkontona till skulderna. Rättelser som förutsätts enligt prestationsprincipen måste göras bl.a. för semesterlöner, räntor och försäkringspremier. Också poster som bokförts enligt faktureringsprincipen, men som enligt prestationsprincipen hör till kommande räkenskapsperioder, ska rättas bort från intäkterna och kostnaderna.

Komplettering innebär att obetalda utgifter (utgifter som enligt prestationsprincipen hör till räkenskapsperioden, men som på grund av bokföring enligt kontant- eller faktureringsprincipen inte har bokförts under räkenskapsperioden) bokförs som utgifter och skulder samt att icke erhållna inkomster (inkomster som enligt prestationsprincipen redan har uppstått, men som på grund av bokföring enligt kontant- eller faktureringsprincipen inte har bokförts under räkenskapsperioden) tas upp som komplettering av inkomster och fordringar.

När man avgör om en affärshändelse är av ringa betydelse eller inte ska den värderas i förhållande till räkenskapsperiodens årsbidrag och balansomslutning. Dessutom ska affärshändelsens belopp och det sammanlagda beloppet av affärshändelser under räkenskapsperioden beaktas. I en församlingsenhet hänför sig affärshändelser av ringa betydelse i allmänhet till inköp av tjänster som inte är att betrakta som kundtjänster, samt till inköp av material, förnödenheter och varor.

Prestationsprincipen kan i egentlig mening tillämpas på utgifter och inkomster som hänför sig till mottagande av en produktionsfaktor eller överlåtelse av en prestation. Skatteinkomster, statlig finansiering, bidrag, understöd, ersättningar eller finansiella transaktioner såsom räntor motsvaras inte av någon bestämd produktionsfaktor eller prestation i församlingsenhetens verksamhetsprocess. Exempelvis bokförs kyrkoskatteinkomster enligt kontantprincipen, utifrån uppkomsten av en fordringsrätt som baserar sig på en lag, ett avtal eller ett beslut (bidrag) eller en betalningsskyldighet (ersättningar, räntor).

Det finns vissa undantag från prestationsprincipen. En prestation som av särskilda skäl kräver lång framställningstid får enligt 5 kap. 4 § i bokföringslagen alternativt tas upp som intäkt på grundval av tillverkningsgraden, förutsatt att det separata bidrag som hänför sig till prestationen kan bestämmas på ett tillförlitligt sätt. Ett annat betydande

undantag som grundar sig på en uttrycklig bestämmelse är skyldigheten att från intäkterna dra av framtida utgifter och förluster antingen som avsättningar eller resultatregleringar (BokfL 5 kap. 14 §). En framtida utgift eller förlust bokförs i resultaträkningen som kostnad och i balansräkningen som resultatreglering, om utgiftens eller förlustens exakta belopp och datum för dess realisering är kända (BokfL 4 kap. 6 § 2 mom.). Om det exakta beloppet av en utgift eller förlust eller datum för utgiftens eller förlustens realisering inte är känt, handlar det om en avsättning (BokfL 5 kap. 14 § 3 mom.).

7) Principen om värdering särskilt för sig (varje tillgång och annan post som tas upp bland posterna i balansräkningen ska värderas särskilt för sig),

Balansräkningsposterna och de tillgångar som ingår i dessa ska värderas särskilt för sig. En avskrivningsplan ska upprättas för varje tillgång eller grupp av tillgångar som hör till bestående aktiva, inte för hela balansräkningsposten. Även omsättnings- och finansieringstillgångarna ska värderas per tillgång. Således kan en värdeökning hos en enskild tillgång inte ersätta en annan tillgångs värdeminskning (RP 173/1997, Bokföringsnämnden 1725/2004).

8) Nettningsförbud

I balansräkningen ska poster bland aktiva respektive passiva och i resultaträkningen intäkter och kostnader tas upp till fullt belopp utan att de dras av från varandra, om inte en sammanräkning behövs för att ge en rättvisande bild.

Obs! Avvikelser från ovan nämnda allmänna bokslutsprinciper är möjliga, om avvikelserna baserar sig på lag eller på en annan bestämmelse eller föreskrift som getts med stöd av lag.

Principen är att de allmänna bokslutsprinciperna ska följas om det inte uttryckligen är tillåtet att avvika från dem. Noterna ska innefatta en redogörelse för avvikelsen (BokfL 3 kap. 3 § 3 mom.).

Underteckning och förvaring av bokslutet

Bokslutet ska dateras och skrivas under (BokfL 3 kap. 7 §). Underteckningen kan ske antingen fysiskt eller elektroniskt, om det är tekniskt möjligt.

Av bokslutet ska framgå det datum då undertecknarna med stöd av 3 kap. 7 § 1 mom. i bokföringslagen har godkänt bokslutet. Normalt sammanfaller tidpunkten för viljeyttringen av det beslutföra organet med det datum som angivits för godkännande av bokslutet (=mötesdatumet). Om bokslutet undertecknas elektroniskt vid en senare tidpunkt, anger det datum som fogas till signaturen i den virtuella miljön endast den tidpunkt då signatären har lämnat sin signatur för att bekräfta sin tidigare viljeyttring om att godkänna bokslutet. Bokföringsnämnden (KILA) rekommenderar att som datum för godkännande av bokslutet anges samma datum

som dateringen på organets mötesprotokoll, eller det datum då ett beslutfört antal ledamöter i organet per e-post eller annars bevisligen har meddelat att de godkänner bokslutet, varefter signaturerna ska lämnas antingen fysiskt eller digitalt.

Bokslutet ska förvaras varaktigt. Kyrkostyrelsen rekommenderar att församlingen förvarar bokslutet på ett bestående sätt i elektroniskt format. Ett bokslut som förvaras i elektroniskt format ska uppfylla kraven för elektronisk arkivering. Om församlingsenheten inte använder ett system som uppfyller normen Sähke2 **och som möjliggör en säker elektronisk varaktig förvaring av handlingarna**, tas pappersutskrifter av bokslutet (cirkulär 1/2021). Bokföringar, kontoplaner samt förteckningar över bokföringar och annat material ska bevaras i minst tio år efter räkenskapsperiodens utgång (BokfL 2 kap. 10 § 1 mom.), om inte EU-bestämmelser förutsätter en längre förvaringstid.

Ett bokslut som förvaras i pappersformat behöver inte längre bindas in. Bokslutet och dess underskrifter, revisionsanteckningen och en förteckning över bokföringsböckerna och verifikatslagen samt en uppgift om hur dessa förvaras ska anges i bokslutet, och sidorna i bokslutet ska numreras. De handlingar som bekräftar bokslutet, dvs. balansspecifikationerna, verifikationerna till noterna, kontoplanen samt förteckningarna över uppgiftsområden och särskilda signum, förvaras separat om de upprättas/förvaras som pappersutskrifter.

Om längre bevaringstid inte föreskrivs någon annanstans i lag ska räkenskapsperiodens verifikationer samt övrigt bokföringsmaterial än det som nämnts ovan bevaras minst sex år (BokfL 2 kap. 10 § 2 mom.). Frister i bl.a. fordringsärenden kan dock kräva att balansspecifikationer och verifikationer bevaras längre än nämnda minimitid.

Verifikationer, huvudbokföring och delbokföringar samt annat bokföringsmaterial ska behandlas och förvaras så att innehållet utan svårighet kan granskas och vid behov skrivas ut i läsbar form. Av förteckningen över de bokföringar som ligger till grund för bokslutet samt över de olika slagen av verifikationer och annat bokföringsmaterial ska det framgå vilka de inbördes sambanden mellan bokföringarna, verifikationerna och bokföringsmaterialet är och hur materialet förvaras. (BokfL 2 kap. 7 och 7 a §)

Fakturor, verifikat och andra utredningar i anslutning till fastighetsinvesteringar ska förvaras i 13 år från utgången av det kalenderår under vilket fastighetsinvesteringen har färdigställts. Efter den allmänna tidsfristen för förvaring kan fakturorna och verifikaten ersättas med en utredning där de uppgifter som föreskrivs av Skatteförvaltningen framgår (MomsL 209 m §).

Bokförings- och bokslutsmaterialet ska förvaras på ett maskinläsbart datamedium. Verifikaten och de bokföringsnoteringar som gjorts på basis av dessa får samtidigt förvaras i ett maskinläsbart datamedium (BokfL 2:8,2). Bokföringsmaterialet ska därför sparas på två olika data-

medier. De ska förvaras åtskilt från varandra i säkra utrymmen som inte är i omedelbar förbindelse med varandra (HIM:s beslut 47/1998). Det material som finns i Kyrkans servicecentrals system finns lagrat i systemet och som separata säkerhetskopior.

Rapportering av bokslutsuppgifter / Ekonomisk statistik

Transaktionsuppgifterna på kontonivå i församlingens enheternas bokföring och församlingens enheternas bokslut överförs till Kyrkostyrelsens statistikdatabas, och av uppgifterna bildas såväl offentlig statistik (kirkontilastot.fi) som kyrkans interna ekonomiska statistik. Därtill ansvarar kyrkorådet/gemensamma kyrkorådet för att övriga statistiska uppgifter som krävs lämnas till Kyrkostyrelsen enligt anvisningar från Kyrkostyrelsen.

Bokslutets offentlighet

Församlingens bokslut och de handlingar som ingår i detta är offentliga efter att kyrkorådet och den tjänsteinnehavare som ansvarar för ekonomin har undertecknat bokslutet (OffL 6 § 2 punkten). Förutom resultaträkningen, balansräkningen, finansieringsanalysen, den eventuella koncernbalansräkningen och noterna till dessa är även balansspecifikationerna och verifikationerna till noterna offentliga till den del de inte innehåller sekretessbelagda uppgifter.

Till de offentliga handlingarna hör t.ex. inte balansspecifikationernas förteckningar över öppna fordringar. Inte heller är t.ex. uppgifter om en persons årsinkomster eller totala förmögenhet eller inkomster och förmögenhet som ligger till grund för stöd eller förmåner eller uppgifter som på annat sätt beskriver personens ekonomiska ställning offentliga handlingar. (OffL 24 §)

Enligt Kyrkostyrelsens modell till ekonomistadga ska församlingens enhetens bokslut och eventuella årsberättelse publiceras på församlingens eller den kyrkliga samfällighetens webbplats.

Om bokslutets underteckningssida innehåller manuella underskrifter ska denna inte publiceras på webbplatsen. Om bokslutet däremot har undertecknats elektroniskt, rekommenderas det att de elektroniska underskrifterna är synliga.

B Bokslutets struktur

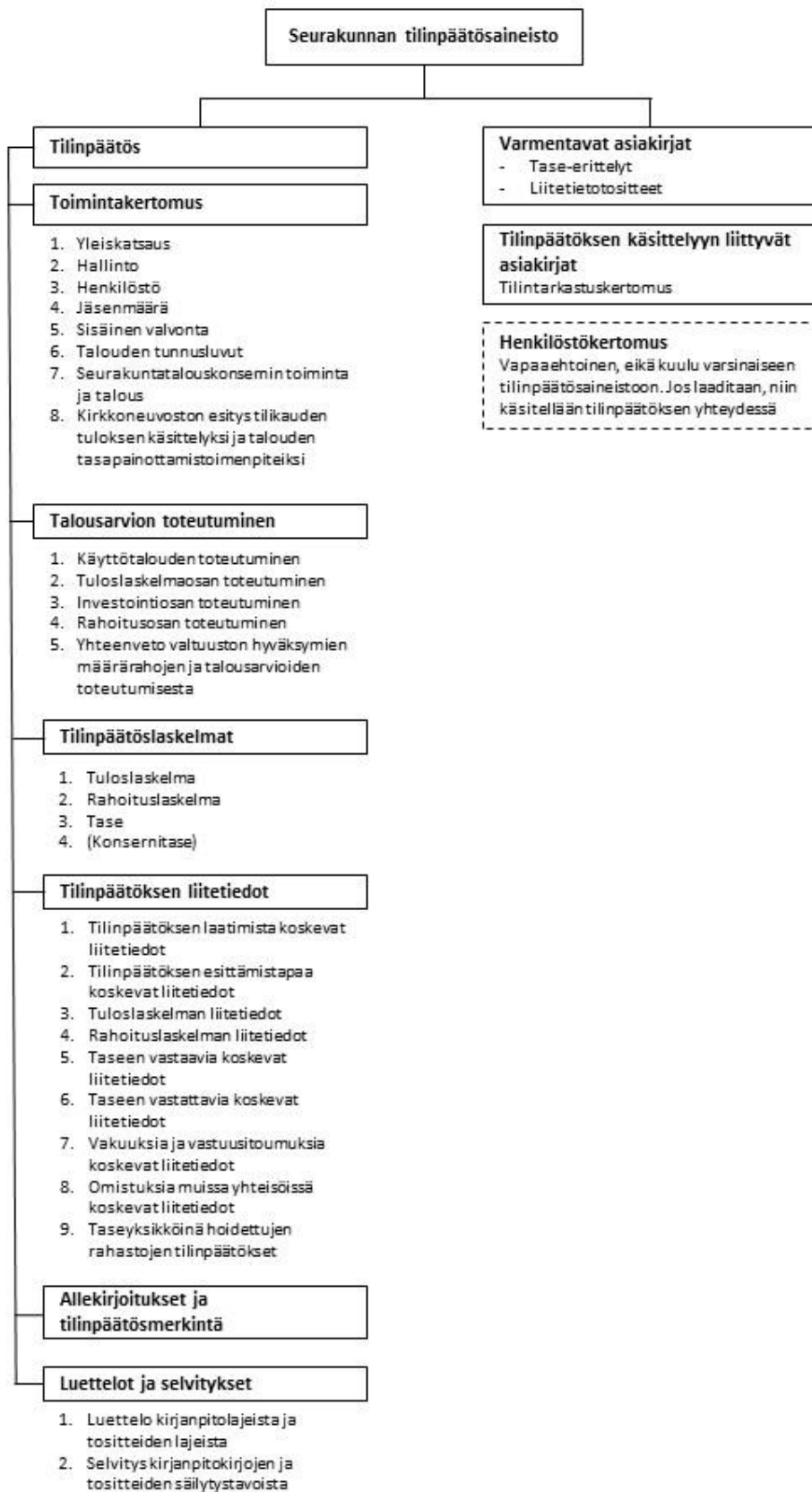
Bokslutsmaterialet består av bokslutet och de handlingar som bekräftar det, dvs. specifikationerna till balansräkningen (BokfL 3 kap. 13 §) och verifikationerna till noterna (BokfL 2 kap. 5 b §). Specifikationer till balansräkningen och verifikationerna till noterna bifogas inte det bokslut som ska publiceras. Till behandlingen av bokslutet hör dessutom en revisors revisionsberättelse.

Församlingens enhetens bokslut innefattar:

- verksamhetsberättelse

- tablå över budgetutfallet
- bokslutskalkyler
- noter
- särskilda bokslut
- underskrifter
- revisionsanteckning
- förteckningar och redogörelser

Över de bokföringar som ligger till grund för bokslutet samt de olika slagen av verifikationer och annat bokföringsmaterial upprättas en förteckning enligt 2 kap. 7 § i bokföringslagen. Av förteckningen ska det framgå vilka de inbördes sambanden mellan bokföringarna, verifikationerna och bokföringsmaterialet är och hur materialet förvaras.

I Verksamhetsberättelse

Bestämmelser om verksamhetsberättelsen

Verksamhetsberättelsen är den första delen av bokslutet. Kyrkorådet/gemensamma kyrkorådet ansvarar för upprättandet av verksamhetsberättelsen. Bestämmelser om verksamhetsberättelsens lagstadgade innehåll finns i både bokföringslagen (BokfL 3 kap. 1 a §) och kyrkoordningen (KO 6 kap. 6 §). I verksamhetsberättelsen läggs de uppgifter som förutsätts enligt bokföringslagen och kyrkoordningen fram i kompakt form.

~~I verksamhetsberättelsen ska församlingens verksamhet, förvaltning och ekonomi granskas utgående från indikatorerna för en församling i kris. Anvisningen uppdateras för närvarande. Ett cirkulär publiceras våren 2024 när plenum har godkänt den uppdaterade anvisningen.~~

Verksamhetsberättelsens struktur

Verksamhetsberättelsen består av följande delar:

- allmän översikt
- förvaltning
- personal
- miljö
- uppskattning av den sannolika kommande utvecklingen
- bedömning av de viktigaste riskerna och osäkerhetsfaktorerna
- utredning över den interna kontrollen
- ekonomiska nyckeltal
- koncernens verksamhet och ekonomi
- kyrkorådets/gemensamma kyrkorådets förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat och eventuella åtgärder för att balansera ekonomin.

I verksamhetsberättelsen ska utöver det som nämns ovan ingå

- väsentliga omständigheter som hänför sig till verksamheten och ekonomin och som inte redovisas i resultaträkningen, balansräkningen eller noterna till bokslutet.
- bedömning av förvaltningens, ekonomins och verksamhetens tillstånd i ljuset av kriterierna för en församling i kris samt en utredning om de planerade åtgärderna ([cirkulär 16/2024](#))
- de väsentliga omständigheterna i en koncerns verksamhet och ekonomi samt deras utveckling under räkenskapsperioden.
- genomförandet av balanseringen av ekonomin under räkenskapsperioden samt den gällande verksamhets- och ekonomiplanens tillräcklighet för att balansera ekonomin.

- förteckning över de initiativ som tagits och de åtgärder som vidtagits med anledning av dem.
- ~~information om hur församlingsenheten sköter frågor som gäller miljö, sociala förhållanden och personal, respekt för mänskliga rättigheter samt bekämpning av korruption och mutor, hurdana verksamhetsprinciper församlingsenheten har i anslutning till dessa och hur dessa verksamhetsprinciper har följts. Dessutom ska sannolika risker i anslutning till dessa beskrivas och en redogörelse ges för hur riskhanteringen har genomförts. Information ska lämnas i den utsträckning som behövs för att konsekvenserna av den bokföringsskyldiges verksamhet ska kunna förstås (BokfL 3a:2). Författningen tillämpas om församlingen anser det vara nödvändigt och om dessa frågor har väsentlig inverkan på församlingens verksamhet. Personal- och miljöfrågorna ska inkluderas i verksamhetsberättelsen. Miljöfrågorna läggs fram separat i punkt 4.~~

Verksamhetsberättelsen ska också innehålla en redogörelse för målen för verksamheten och ekonomin har uppnåtts. Detta görs i den separata delen Budgetutfall (punkt 3).

Verksamhetsberättelse/Årsberättelse: I verksamhetsberättelsen presenteras de lagstadgade uppgifterna i kortfattad form. En separat årsberättelse kan upprättas om den ekonomisk församlingsenheten i informations- och kommunikationssyfte vill ge bl.a. församlingsmedlemmar och samarbetspartner mer information om verksamheten än vad som framgår av den lagstadgade verksamhetsberättelsen. I årsberättelsen kan verksamheten presenteras på ett mer vardagligt språk och med hjälp av bilder. I årsberättelsen presenteras de ekonomiska frågorna i sammanfattad form. Årsberättelsen är inte en bokslutshandling.

1 Allmän översikt

I den allmänna översikten presenteras de viktigaste händelserna under räkenskapsperioden och omedelbart efter räkenskapsperiodens utgång innan bokslutet är klart, samt en analys av verksamheten och ekonomin i sin helhet och de centrala förändringarna i dessa. Den här delen ska också innehålla en uppskattning av den sannolika kommande utvecklingen (KO 6 kap. 6 §). I den allmänna översikten ska församlingens nuläge och framtid också granskas utifrån kriterierna för en församling i kris.

Väsentliga omständigheter:

Den allmänna översikten ska också ge information om sådana väsentliga omständigheter med anknytning till församlingens ekonomi, vilka inte behöver utredas i resultaträkningen och balansräkningen. I den här punkten kan man redogöra för t.ex. genomförda, påbörjade eller planerade investeringsprojekt.

Väsentliga förändringar:

De väsentliga förändringarna kan vara sådana förändringar i verksamheten som redan har skett eller som håller på att ske/planeras. Sådana förändringar kan vara t.ex. en ökning eller minskning av verksamhetsformerna inom församlingsenheten, nya samarbetsformer med grannförsamlingen eller kommunen eller en situation där man planerar eller förhandlar om sammanslagning med en annan församling.

Sådana väsentliga förändringar i verksamheten och ekonomin som skett efter räkenskapsperiodens utgång och som inte beaktats i budgeten för nästa räkenskapsperiod ska också meddelas. Särskilt sådana händelser som man vet att väsentligt minskar församlingsenhetens inkomster, försämrar församlingsenhetens verksamhetsförutsättningar eller orsakar väsentliga öknings i utgifterna ska läggas fram.

Granskning av verksamheten och ekonomin utifrån förändringar i inkomstgrunden:

De utvecklingstrender som inverkar på församlingsenhetens verksamhet och ekonomiska ställning ska läggas fram i komprimerad form. Storleken på inkomstskatteprocenten och utvecklingen av kyrkoskatteintäkterna ska bedömas med hänsyn till utvecklingen av församlingsenhetens uppgifter och mål på samma sätt som verksamhetsintäkternas andel av verksamhetskostnaderna. Väsentliga förändringar eller ändringsbehov som är kända när det gäller inkomstgrunderna ska läggas fram i denna del. Ändringar som inverkar på församlingsenheten inkomstgrund är bl.a. kyrkoskatteinkomsternas och den statliga finansieringens utveckling, förändringar i beskattningssystemet, förändringar i näringslivet och sysselsättningen inom församlingens område, vilka inverkar på skatteunderlaget, samt t.ex. förändringar i Kyrkans centralfonds möjligheter att bistå församlingsenheterna.

Granskning av förvaltningen, verksamheten och ekonomin utifrån indikatorerna för en församling i kris:

I den här punkten granskas nuläget i verksamheten eller ekonomin utifrån indikatorerna för en församling i kris (tid. trösklar för ingripande): vilka kriterier uppfylls nu och hur ser utvecklingstrenden ut för de närmaste åren (t.ex. fem år). En åtgärdsplan för att korrigera situationen uppgörs.

Församlingens medlemsantal och förändring av medlemsantalet:

- antalet närvarande medlemmar i församlingsenheten i början och slutet av verksamhetsåret
- döpta, avlidna, in- och utflyttade
- anslutning till och utträde ur kyrkan

Det rekommenderas att medlemmarnas åldersfördelning och förändringarna i den inkluderas i verksamhetsberättelsen. Församlingsenhetens storlek och verksamhetens omfattning påverkar presentationssättet och kan variera stort mellan olika församlingsenheter.

2 Förvaltning

Förvaltningsstruktur:

I den här delen presenteras antalet medlemmar i kyrkofullmäktige/gemensamma kyrkofullmäktige, kyrkorådet/gemensamma kyrkorådet och de övriga förvaltningsorganen, deras sammansättning och antalet möten. Förvaltningsstrukturen kan åskådliggöras med hjälp av ett schema. Kyrkofullmäktiges/gemensamma kyrkofullmäktiges och kyrkorådets/gemensamma kyrkorådets viktigaste beslut och verkställandet av dessa under det gångna året ska också presenteras i korthet.

Initiativ och vidtagna åtgärder:

Den här delen ska inkludera en förteckning över de initiativ som väckts av församlingsmedlemmarna och de förtroendevalda samt över de åtgärder som kyrkorådet/gemensamma kyrkorådet vidtagit med anledning av dem (KO 6:6).

3 Personal

Minimiinformation om personalen:

- Det totala antalet anställda, förändringen i det totala antalet under bokslutsåret, könsfördelningen och genomsnittsåldern enligt läget på bokslutsdagen. I antalet anställda inkluderas heltidsanställda, deltidsanställda och sysselsatta arbetstagare som har fast anställning eller visstidsanställning hos församlingsenheten. Deltidsarbetande praktikanter och arbetstagare som ingått läroavtal ska också tas med. Personer som inte står i arbetsrättsligt anställningsförhållande till församlingsenheten tas däremot inte med.
- Personalutgifternas utveckling presenteras för en period på tre år såväl i eurobelopp som i förhållande till skatteinkomsterna.

Detaljerad information om personalen:

Den detaljerade informationen presenteras antingen i den här punkten eller i en personalberättelse som uppgörs separat med mer detaljerad information om personalen. Det rekommenderas att åtminstone församlingsenheter med fler än 20 anställda årligen ska utarbeta en separat personalplan, och rapportera utfallet av planen i den personalberättelse som uppgörs i samband med personalbokslutet.

- **Alternativ A: Information om personalen (detaljerad information):** T.ex. sjukfrånvaro, pensionsavgångar, tjänstledigheter, personalens utbildningsdagar och olika utvecklingsprojekt. Kraven som gäller personalens dataskydd ska iakttas då uppgifter lämnas ut. Som informativa uppgifter om personalen kan presenteras t.ex. antalet anställda per uppgiftsområde och räkenskapsperiodens löner och arvoden samt övriga personalkostnader.

ELLER

- **Alternativ B: Separat personalberättelse.** Om församlingsenheten upprättar en personalberättelse eller ett personalbokslut ska detta nämnas i den här delen, och den detaljerade informationen presenteras i personalberättelsen/personalbokslutet.

4 Miljö

I denna del redogörs för hur församlingen har förbundit sig till kyrkans miljömål samt hur församlingen har agerat och vilka åtgärder som vidtagits för att kyrkans mål om klimatneutralitet ska kunna uppnås. I avsnittet kan det redogöras för miljövänliga gärningar som utförs i församlingens vardag (miljövänliga anskaffningar, gemensamma transporter, avfallssortering, användning av kollektivtrafik, miljöfostran, återvinning, matsvinnsmåltider osv.). I avsnittet nämns även om församlingen har miljödiplomet.

Församlingens skogar ska skötas i enlighet med en sådan skogsplan som avses i skogslagen (1093/1996) (KO 6 kap. 9 §). Här redogörs för hur församlingen har förbundit sig till skogsvårdsprinciperna för hållbar utveckling och om skogen har skötts i enlighet med skogsplanen.

(Obs. Det CSRD-direktiv (s.k. direktivet om hållbarhetsrapportering) som Europeiska unionen har tagit i bruk förpliktar inte kyrkan till hållbarhetsrapportering. För kyrkan utvecklas för närvarande en modell för hållbarhetsrapportering, som under de närmaste åren torde kopplas till verksamhetsplanen och verksamhetsberättelsen.)

5 Uppskattning av den sannolika kommande utvecklingen

I denna del presenteras en uppskattning av den sannolika kommande utvecklingen med särskilt fokus på ekonomin och medlemsprognosen. Uppskattningen av utvecklingen ska lyfta fram sådana aspekter på basis av vilka framtidsutsikterna bedöms avvika från den tidigare utvecklingstrenden. I uppskattningarna kan innefattas bl.a. balansering av ekonomin, investeringarnas självfinansiering och skuldsättningstrenden samt andra faktorer som är viktiga med tanke på planeringen av den framtida verksamheten. Balansen kan beskrivas t.ex. med den interna finansieringens tillräcklighet och utveckling samt med sparbehoven.

6 Bedömning av de viktigaste riskerna och osäkerhetsfaktorerna

I denna punkt görs en, med hänsyn till omfattningen och strukturen på församlingens verksamhet, opartisk och heltäckande bedömning av de viktigaste riskerna och osäkerhetsfaktorerna samt andra faktorer som påverkar utvecklingen av verksamheten. I rapporteringen rekommenderas det att man beaktar de principer för intern kontroll och riskhantering som har godkänts av kyrkofullmäktige, vilka ofta innefattar beslut om klassificeringen av, förhållningsättet till och rapporteringen av risker. Församlingens verksamhet påverkas i allmänhet av bl.a. strategiska, verksamhetsmässiga och ekonomiska risker samt skaderisker.

I denna punkt uppges också eventuella rättegångar och tvister.

7 Utredning över den interna kontrollen

Den interna kontrollen har i uppgift att med rimlig säkerhet fastställa att den ekonomiska församlingens verksamhet och förvaltning har skötts på ett ändamålsenligt, kvalitativt och lagenligt sätt. Målet är en flexibel, öppen och framgångsrik verksamhet och förvaltning i församlingens enheterna. Den interna kontrollen är en del av den ekonomiska församlingens operativa ledning. **En välfungerande intern kontroll minskar och förhindrar avsiktliga och oavsiktliga fel, inkonsekvent verksamhet, ekonomiska förluster och dålig skötsel av olika frågor.**

Ledningen av församlingens enheterna, den interna kontrollen och riskhanteringen är funktioner som är beroende av varandra och som delvis överlappar varandra. ~~Bestuten om församlingens strategier och mål, planeringen och den systematiska uppföljningen, bedömningen och utvecklingen av verksamheten och ekonomin samt den interna övervakningen och granskningen är utgångspunkterna för utvecklingen av församlingens verksamhet.~~ Intern kontroll be-

tyder delade uppgifter, befogenheter och ansvar, beslut om övervaknings- och rapporterings-sätt, skydd av information och informationssystem samt tryggnad av egendom. Den interna kontrollen omfattar bl.a. offentlighetsprincipen, församlingsmedlemmarnas rätt att söka ändring och lagen om integritetsskydd. Kontrollen gäller hela organisationen.

Den interna kontrollen har i uppgift att på alla nivåer fastställa att verksamheten och ekonomin har ordnats på ett ändamålsenligt sätt, så att de tjänar den ekonomiska församlingsenhetens grundläggande uppgift och strategi samt församlingsmedlemmarnas behov.

Professionell intern revision är en del av den interna kontrollen. Den interna revisionen är ett verktyg för ledningen som syftar till att säkerställa att den interna kontrollen är tillräcklig. Om församlingen tillämpar intern revision redogörs i denna punkt för hur den interna revisionen har ordnats och vilka observationer som har gjorts.

Rapporter om verksamheten ska delges de förtroendevalda minst en gång under verksamhetsåret samt i verksamhetsberättelsen (Modellen till ekonomistadga 23 §).

Kyrkorådet ansvarar för den interna kontrollen.

8 Ekonomiska nyckeltal

Här anges nyckeltalen för resultaträkningen, balansräkningen, finansieringsanalysen (och koncernbalansräkningen) inklusive beräkningsformlerna för två år. Definitionerna av nyckeltalen presenteras i slutet av denna anvisning i punkten Definitioner.

Beräkningsformlerna för nyckeltalen bör presenteras i bokslutet. I samband med tolkningen av nyckeltalen ska bakgrunden till nyckeltalen beskrivas tillräckligt väl.

Nyckeltalen för resultaträkningen, finansieringsanalysen och balansräkningen hjälper församlingenheten att bedöma hållbarheten i sin ekonomi och jämföra den egna ekonomiska ställningen med jämförelsegrupper. Vid bedömningen av nyckeltal som beskriver lönsamheten ska utvecklingen av nyckeltalen beaktas. Det är särskilt viktigt att följa de ekonomiska nyckeltalen när man satsat anmärkningsvärt mycket på att uppnå de ekonomiska målen eller när det har skett en väsentlig svängning eller kursändring i omständigheterna.

Resultaträkningens nyckeltal

Hur de intäkter som periodiserats på räkenskapsperioden räcker till för de periodiserade kostnaderna beskrivs med hjälp av resultaträkningens mellanresultat, dvs. verksamhetsbidraget, årsbidraget och räkenskapsperiodens resultat. I denna del presenteras resultaträkningens nyckeltal och en bedömning av deras betydelse för församlingen.

Räkenskapsperiodens resultat är skillnaden mellan de intäkter och kostnader som periodiserats till räkenskapsperioden. Eftersom skillnaderna i avskrivningarna och investeringarna kan ha en avsevärd inverkan på räkenskapsperiodens resultat kan den interna finansieringens tillräcklighet inte direkt bedömas på basis av räkenskapsperiodens resultat.

Efter räkenskapsperiodens resultat visas avskrivningsdifferens- och resultatbehandlingsposter. Ovan nämnda poster ska inte presenteras i verksamhetsberättelsen som kostnader för räkenskapsperioden. Minskningar av reserver och fonder ökar räkenskapsperiodens överskott eller minskar räkenskapsperiodens underskott. Räkenskapsperiodens överskott/underskott överförs till raden Räkenskapsperiodens över-/underskott i balansräkningen.

Nyckeltalen presenteras för två år.

	2021	2020
Verksamhetsintäkternas andel av verksamhetskostnaderna, %		
Årsbidragets andel av avskrivningarna, %		
Årsbidrag, euro/medlem		

Finansieringsanalysens nyckeltal

I finansieringsanalysen bedöms huruvida årsbidraget är tillräckligt i första hand i förhållande till summan av investeringarna och låneamorteringarna under hela planeringsperioden eller på längre sikt. I finansieringsanalysen presenteras separat nettobeloppet av den interna finansieringen och investeringarna och nettobeloppet av finansieringsverksamheten, dvs. förändringarna i ut- och inlåningen samt andra förändringar i likviditeten. Skillnaden mellan (eller summan av) dessa två nettobelopp visar ändringen i församlingens likvida medel under räkenskapsperioden.

Nyckeltalen presenteras på samma sätt som resultaträkningens nyckeltal för två år.

	2021	2020
Intern finansieringsprocent för investeringar, %		

Likvida medlens tillräcklighet, dagar		
Låneskötselbidrag		

Balansräkningens nyckeltal

Ur balansräkningen kan församlingens ekonomiska ställning på bokslutsdagen utläsas. Församlingens ekonomiska ställning kan utvärderas med hjälp av balansräkningens nyckeltal.

	2021	2020
Soliditetsgrad, %		
Finansieringstillgångar euro/medlem		
Relativ skuldsättning, %		
Lånestock, euro/medlem		

Koncernbalansräkningens nyckeltal

För en koncern presenteras motsvarande nyckeltal som för en församlingens enhets balansräkning.

	2021	2020
Soliditetsgrad, %		
Finansieringstillgångar euro/medlem		
Relativ skuldsättning, %		
Lånestock, euro/medlem		

9 En koncerns verksamhet och ekonomi

En koncernbalansräkning med noter ska upprättas och tas in i bokslutet, om en församlingens enhet på det sätt som avses i bokföringslagen har bestämmande inflytande i en annan bokföringsskyldig. När en koncernbalansräkning upprättas följs bokföringslagen i tillämpliga delar (KO 15:5,2) (BokfL 1 kap. 5 §). Koncernbalansräkningen ska upprättas enligt den modell som uppgjorts av Kyrkostyrelsen. En särskild anvisning för upprättande av koncernbalansräkning har getts som bilaga till cirkulär 40/2005.

Uppgifter om dotter-, intresse- och andra ägarintressesamfund:

Utöver koncernbalansräkningen ingår en sammanställning över församlingens dottersamfund enligt typ och verksamhetsområde samt över intressesamfunden och de övriga ägarintressesamfunden. För varje samfund anges åtminstone församlingens enhets innehav i procent samt församlingens enhets andel av samfundets eget kapital och främmande kapital och av räkenskapsperiodens vinst/förlust i euro.

Sammanställning av församlingens innehav i olika samfund.

	Hemort	Ägarandel	Rösträtt	Koncernens andel av samfundets		
				eget kapital EUR	främmande kapital EUR	räkenskapspe- riodens resul- tat EUR
Dotterfund						
Aktieföretag						
Fastighets-						
Övriga företag						
Andelslag						
Föreningar						
Stiftelser						
Intressesamfund						
Övriga ägarintressesamfund						

Övervakningen av dotterfundens verksamhet och ekonomi:

Här utreds:

- hur församlingens enheten har skött övervakningen av dotterfundens verksamhet och ekonomi
- i vilken omfattning församlingens enheten i egenskap av ägare har ställt upp mål för sina dotterfund och hur ansvaret för uppföljningen och rapporteringen av verksamheten i de samfund som faller under koncernstyrningen har fördelats på de olika organen och tjänsteinnehavarna i församlingens enheten.

Betydande förändringar i innehaven och i samfundens verksamhet:

Här lämnas uppgifter om:

- förvärv av bestämmande inflytande under räkenskapsperiodens gång i samfund utanför koncernen
- väsentliga förändringar i innehav och rösträtt i dotter- och ägarintressesamfunden
- betydande förändringar i samfundens affärsverksamhet och affärsområde
- väsentliga omständigheter som gäller utvecklingen av verksamheten i de samfund som ingår i koncernen (fritt formulerade uppgifter om t.ex. utvidgande eller inskränkande av verksamheten, investeringar, lån och säkerheter)
- för koncernen ytterst viktiga händelser, också sådana som inträffat efter att räkenskapsperioden gått ut och innan bokslutet blivit klart
- antalet anställda hos koncernsamfunden i slutet av räkenskapsperioden.

Koncernens innehav i övriga samfund:

- här ingår även en kort presentation av sådana samfund i vilka församlingsenheten har bestämmande inflytande, men som församlingsenheten inte alls äger, samt dottersamfund till gravvårdsfonden
- en specifikation per samfund läggs fram i noterna.

10 Kyrkorådets förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat och åtgärder för att balansera ekonomin

Förslag om behandling av räkenskapsperiodens resultat¹:

Kyrkorådet/gemensamma kyrkorådet ska i samband med verksamhetsberättelsen lägga fram ett förslag till behandling av räkenskapsperiodens resultat.

Åtgärder för att balansera ekonomin.

Om det i balansräkningen finns ett underskott som inte täckts ska man utreda hur ekonomin balanserats upp under räkenskapsperioden samt hur den gällande verksamhets- och ekonomiplanen räcker till för att balansera upp ekonomin (KJ 15:6).

Kyrkorådet/gemensamma kyrkorådet lämnar bokslutet och revisionsberättelsen samt eventuella därtill hörande bemötanden till kyrkofullmäktige för behandling.

II Budgetutfall

Budgetens bindande karaktär:

I budgeten och i den anslutna verksamhets- och ekonomiplanen godkänns målen för verksamheten och ekonomin för tre år. (KO 15:1 och 2, 1). Kyrkofullmäktige/gemensamma kyrkofullmäktige beslutar om budgetens verksamhetsmål, anslag, beräknade inkomster samt deras bindningsnivå (Modellen till ekonomistadga 3 §). De mål som godkänts i budgeten är bindande. Att målen är viktiga och ska iakttas framhävs i olika bestämmelser. För alla mål i budgeten gäller att målen ska följas och det ska rapporteras huruvida målen uppnåtts.

Skyldighet att följa målen:

I verksamheten och ekonomiskötseln i en församling och en kyrklig samfällighet ska budgeten och principerna för god ekonomiskötsel följas. Egendomen ska skötas så att den ger god avkastning och så att riskerna kan kontrolleras. Inkomsterna och utgifterna ska vara i balans under planeringsperioden som är tre år eller av grundad anledning under en längre period, dock

---

¹ Poster som redovisas efter räkenskapsperiodens resultat är avskrivningsdifferens- och resultatbehandlingsposter. Räkenskapsperiodens överskott kan överföras till reserver, fonderas eller fogas till överskott eller underskott från tidigare år i bokslutet för året efter bokslutet. Poster som ökar överskottet eller minskar underskottet är minskning av reserver och fonder.

högst fem år. När budgeten godkänns ska beslut fattas om åtgärder för att täcka det underskott som balansen visar. Då ska också det över- eller underskott beaktas som beräknas uppkomma under det år då budgeten görs upp. (KO 15:2,3)

Budgetändringar:

Om det finns behov av att göra ändringar i budgeten ska dessa under räkenskapsperioden läggas fram för kyrkofullmäktige/gemensamma kyrkofullmäktige, som beslutar om dem. Vid ändring av budgeten godkänns alla de delar av budgeten som påverkas av ändringen. Om kyrkofullmäktige/gemensamma kyrkofullmäktige ändrar budgetens anslag och/eller de beräknade inkomsterna, ska förslaget till ändring av anslaget och/eller de beräknade inkomsterna också innehålla en redogörelse för ändringens inverkan på verksamhetsmålen. I förslag till ändring av verksamhetsmålen utreds på motsvarande sätt hur ändringen påverkar anslagen och de beräknade inkomsterna. (Modellen till ekonomistadga, 5 §) I samband med bokslutet görs inte längre några budgetändringar, utan kyrkofullmäktige/gemensamma kyrkofullmäktige tar ställning till överskridningar eller underskridningar senast i samband med godkännandet av bokslutet.

Rapporteringskyldighet:

Kyrkorådet/gemensamma kyrkorådet ger i bokslutets verksamhetsberättelse en redogörelse till kyrkofullmäktige/gemensamma kyrkofullmäktige om hur målen uppfyllts. Kyrkorådet/gemensamma kyrkorådet presenterar också för kyrkofullmäktige utfallet av de verksamhets- och ekonomimål samt anslag och beräknade inkomster som kyrkofullmäktige har godkänt i budgeten. Församlingsråden godkänner sina egna verksamhets- och ekonomimål i samband med upprättandet av budgeten. De ger en redogörelse till kyrkofullmäktige/gemensamma kyrkofullmäktige om hur de godkända målen uppnåtts.

Organen tillställs rapporter om hur målen uppfylls även under räkenskapsperioden.

Strukturen för tablån över budgetutfallet:

- utfallet för driftsekonomin
- utfallet för investeringarna
- utfallet för resultaträkningsdelen
- utfallet för finansieringsdelen.

Utfallet för resultaträkningsdelen och finansieringsdelen presenteras i numerisk form som kalkyler. Tablån över budgetutfallet upprättas i enlighet med samma schema enligt vilket kyrkofullmäktige har godkänt budgeten för huvudtiteln, uppgiftsområdet och projektet.

Av tablån över budgetutfallet ska framgå

- de av kyrkofullmäktige/gemensamma kyrkofullmäktige godkända beräknade inkomsterna och anslagen,

- de realiserade intäkterna och kostnaderna samt
- skillnaden mellan de realiserade intäkterna och kostnaderna (verksamhetsbidraget).

Framställningssätt i tablån över budgetutfallet:

- de budgeterade och de realiserade inkomsterna och utgifterna visas till bruttobelopp, oberoende av om beloppen i budgeten har definierats som bundna enligt brutto- eller nettoprincipen.
- av tablån över budgetutfallet ska det tydligt framgå om bindningsnivån är brutto eller netto (verksamhetsbidrag)
- den ursprungliga budgeten och de ändringar som godkänts under räkenskapsperioden ska läggas fram separat.
- betydande avvikelser ska utredas.

Verkningar:

Verkningarna kan förutom genom självutvärdering utvärderas med hjälp av enkäter, intervjuer eller annan respons från församlingsmedlemmarna eller personer som deltagit i verksamhetsformerna. När man utvärderar verksamheten och ekonomin är det bra att komma ihåg att ett nyckeltal, till exempel priset på en tjänsteprestation eller antalet besökare i en klubb per medarbetare, framställer fakta, men att det lönar sig att göra en granskning ur många olika synvinklar. I mån av möjlighet kan man studera verksamheten och ekonomin som tidsserier under flera år i rad. Det är viktigt att man så klart och entydigt som möjligt redogör för utfallet för alla de centrala mål som ställts upp i budgeten.

1 Utfallet för driftsekonomin

I utfallet för driftsekonomidelen analyseras:

- de väsentliga överskridningarna och/eller underskridningarna av anslagen och de beräknade inkomsterna i resultaträkningens driftsekonomidel
- orsakerna till överskridningarna/underskridningarna till den del kyrkofullmäktige/gemensamma kyrkofullmäktige inte har godkänt dem tidigare i form av budgetändringar
- hur verksamhetsmålen har nåtts.

Framställningssätt och poster som ska ingå:

- budgetens bindningsnivå (kyrkofullmäktiges beslut) ska tas upp på samma precisionsnivå som godkänts i budgeten
- de externa intäkterna och kostnaderna samt separat
- interna intäkter och kostnader och täckning
- avskrivningar
- nedskrivningar
- kalkylmässiga poster

- sektorbidrag
- tillverkningen för eget bruk ska tas upp på samma sätt som den har godkänts i budgeten.

Rapporten innehåller följande kolumnrubriker:

Driftsekonomidelen

Huvudtitel/uppgifts- område/resultaten- het		BU på- gående 2021	BU föränd- ringar 2021	BU efter ändringar 2021	Utfall 2021	Över/u nder	B-%
	Verksamhetsin- täkter (ex- terna)						
	Verksamhets- kostnader (ex- terna)						
	Verksamhetsbi- drag 1 (ex- ternt)						
	Verksamhetsin- täkter (interna)						
	Verksamhets- kostnader (in- terna)						
	Verksamhetsbi- drag 2 (externt och internt)						
	Avskrivningar och nedskriv- ningar						
	Kalkylmässiga poster						
	Interna ränte- kostnader						
	Interna över- föringsposter						
	Sektorbidrag (externt och in- ternt)						

Tablån över utfallet kan förutom de kostnader som ingår i anslaget även innehålla de totala kostnaderna för en uppgift/prestation enligt anvisningen för fördelning av kostnader, om priset på en prestation är ett bindande mål i budgeten. Målen kan anges även på andra sätt än som ett belopp.

Sådana bindande mål som beskriver uppgiftens/prestationens effektivitet kan vara till exempel:

- Förtroendemannaförvaltning €/möte, €/beslut
- Musikarbetet €/antalet deltagare i musikevenemang
- Familjerådgivning €/samtal
- Ekonomiförvaltning €/verifikat
- Begravningsverksamhet €/begravning
- Diakoni €/klientkontakt

- Barnverksamhet €/klubbmedlemmar
- Ungdomsverksamhet €/klubbmedlemmar
- Konfirmandundervisning €/medlemmar

2 Utfallet för resultaträkningsdelen

Resultaträkningsdelen innehåller poster som följs upp i driftsekonomidelen och poster som följs upp i resultaträkningsdelen.

I resultaträkningsdelen ingår:

- sammanställning av inkomsterna och utgifterna i driftsekonomidelen samt tillverkning för eget bruk
- skatteinkomster
- statlig finansiering
- beskattningskostnader
- kyrkans fondavgifter
- verksamhetsunderstöd
- finansiella inkomster och utgifter.

Som anslag behandlas inte avskrivningar enligt plan, nedskrivningar, avskrivningsdifferens eller förändringar av reserver och fonder. Avskrivningar och nedskrivningar läggs fram i bokslutet bl.a. därför att avskrivningarna är bundna av grunderna i den av avskrivningsplan som fullmäktige godkänt. Avskrivningsdifferensen och förändringarna av reserver och fonder är poster för behandling av resultatet. De är varken anslag eller beräknade inkomster. Kyrkorådet/gemensamma kyrkorådet gör samtidigt ett beslutsförslag till kyrkofullmäktige/gemensamma kyrkofullmäktige om posterna för behandling av resultatet och om behandlingen av räkenskapsperiodens resultat.

Innan räkenskapsperiodens resultat redovisas som informativa poster intäkter, kostnader och överföring till och från fonder (t.ex. gravvårdsfonden som är särredovisad) som sköts som en egen balansenheter (separat bokföring). Denna anteckning har ingen effekt för räkenskapsperiodens resultat.

Utfallet för resultaträkningsdelen presenteras på samma precisionsnivå som den har presenterats i budgeten.

Budgetens resultaträkningsdel och dess utfallsjämförelse

	BS föregående år 2020	BU pågående 2021	BU förändringar 2021	BU totalt	Utfall 2021	Över/under	B-%
Verksamhetsintäkter							
Ersättningar							

Försäljningsintäkter							
Avgiftsintäkter							
Hysesintäkter							
Intäkter från skogsbruk							
Kollekter, insamlingar och donationsmedel							
Understöd och bidrag							
Övriga verksamhetsintäkter							
Interna intäkter							
Förändring av produktlager							
Tillverkning för eget bruk							
Verksamhetskostnader							
Personalkostnader							
Löner och arvoden							
Lönebikostnader							
Rättelseposter för personalkostnader							
Köp av tjänster							
Köpta tjänster - interna							
Hyreskostnader							
Interna hyreskostnader							
Material och förnödenheter							
Inköp under räkenskapsperioden							
Ökning (+) eller minskning (-) av lager							
Beviljade bidrag							
Övriga verksamhetskostnader							
Verksamhetsbidrag							
Kyrkoskatteinkomster							
Statlig finansiering							
Beskattningskostnader							
Kyrkans fondavgifter							
Verksamhetsunderstöd							

Finansiella intäkter och kostnader							
Ränteintäkter							
Intäkter från placementsfastigheter och lokaler							
Övriga finansiella intäkter							
Nedskrivningar av placeringar							
Återtagning av nedskrivningar av placeringar							
Räntekostnader							
Kostnader för placementsfastigheter och lokaler							
Övriga finansiella kostnader							
Årsbidrag							
Avskrivningar och nedskrivningar							
Avskrivningar enligt plan							
Avskrivningar av engångsnatur							
Nedskrivningar							
Särredovisade fonder							
Intäkter							
Kostnader							
Överföring från/till fond							
Räkenskapsperiodens resultat							
Ökning (-) eller minskning (+) av avskr.diff.							
Ökning (-) eller minskning (+) av reserver							
Ökning (-) eller minskning (+) av fonder							

Skatteinkomster och statlig finansiering

Här anges beloppet av kyrkoskatteinkomster och statlig finansiering i tusen euro och utvecklingen under de fem senaste åren:

År	kyrkoskattesats	Kyrkoskatt	Statlig finansiering
----	-----------------	------------	----------------------

1015120000	Köks- verk- samhet	2003222	Metos varm- luftsugn								
		Resultat									
Totalresultat											

Kostnads kalkylen och ändringar i den ska omfatta alla ändringar som kyrkofullmäktige/gemensamma kyrkofullmäktige godkänt, även ändringar som gjorts före budgetåret.

I tablån över utfallet följer man upp projektets eller projektgruppens investeringskostnad och erhållna finansieringsandelar. Finansieringsandelarna utgör investeringsinkomster. Finansieringsandelarna antecknas som inkomst i tablån över utfallet när rätten till inkomst uppstått.

Ändringar i investeringsreserverna tas inte upp i tablån över budgetutfallet, utan de presenteras i samband med behandlingen av räkenskapsperiodens resultat (se Behandling av räkenskapsperiodens resultat och åtgärder för att balansera ekonomin).

4 Utfallet för finansieringsdelen

Finansieringsdelens utfall visar hur församlingens utgifter har finansierats.

I kalkylen ingår:

- intern finansiering
- investeringar
- ut- och inlåning
- övrig finansieringsverksamhet

Finansieringsdelen presenteras i detta sammanhang med samma noggrannhet som den godkända i budgeten.

Finansieringsdelen innehåller poster där utfallet följs upp i budgetens resultaträknings- och investeringsdel, samt poster där utfallet följs upp i finansieringsdelen. Till de sistnämnda hör bl.a. ökning och minskningar av utlåningen, ökning och minskningar av lån samt förändringar i eget kapital.

Tabblån över finansieringsdelens utfall ställs upp enligt följande:

Utfallet för finansieringsdelen

	BS föregående år 2020	BU pågående 2021	BU förändringar 2021	BU Totalt 2021	Utfall 2021	Över/under	B-%
Intern finansiering							
Årsbidrag							
Rättelseposter till intern finansiering							
Investeringar							
Investeringsutgifter							
Inkomster från försäljning av bestående aktiva							
Finansieringsandelar för investeringsutgifter							
Nettokassaflöde från den ordinarie verksamheten och investeringarna							
Förändring av utlåningen							
Ökning av utlåningen							
Minskning av utlåningen							
Förändringar av lånestocken							
Ökning av långfristiga lån							
Minskning av långfristiga lån							

Förändring av kortfristiga lån							
Övriga förändringar av likviditeten							
Förändringar i förvaltade medel och förvaltad kapital							
Förändring i omsättningstillgångar							
Förändring i långfristiga fordringar							
Förändring i kortfristiga fordringar							
Förändring i räntefria lång- och kortfristiga skulder							
Övriga förändringar							
Nettokassaflöde från finansieringsverksamheten							
Förändring av likvida medel							
Förändring av likvida medel (balans)							

Utlåning är lån som beviljats andra församlingsenheter eller dottersamfund som ägs helt av församlingenheten. Minskningar av utlåningsfordringarna är amorteringar på lånen under räkenskapsperioden.

Ökningen av långfristiga lån visar beloppet av nya långfristiga lån som församlingenheten lyft under räkenskapsåret. Minskningen av långfristiga lån visar hur mycket som amorterats på lånen. Den minskning av långfristiga lån som räkenskapsperiodens balansräkning och balansräkningarna för föregående räkenskapsperioder uppvisar kan vara olika tal, eftersom följande års låneamorteringar överförs från långfristiga till kortfristiga lån då balansräkningen upprättas. I tablån över utfallet läggs posterna fram som brutto även om kyrkofullmäktige/gemensamma kyrkofullmäktige i budgeten skulle ha godkänt förändringen av långfristiga lån som en bindande post. Bindningsnivån bör anges tydligt.

Förändringen av kortfristiga lån visar differensen mellan ökningarna och minskningarna av kortfristiga lån.

Man kan inte förutsätta en inkludering av ändringar i gruppen Övriga förändringar av likviditeten i budgeten under räkenskapsperiodens gång. Väsentliga förändringar av likviditeten bör dock visas på en egen rad i budgeten, och i så fall ska de visas på samma sätt i tablån över budgetutfallet.

5 Sammandrag av utfallet av anslag och beräknade inkomster som fullmäktige godkänt

Det rekommenderas att bindande anslag och beräknade inkomster i budgeten sammanfattas i en tabell.

Exempeltabell:

Rubrik som anger bindningsnivån	BU 20XX	BU-ändring	Ändrad BU 20XX	Utfall	Avvikelse
Driftsekonomidelen					
Verksamhetsbidrag					
Resultaträkningsdelen					
Kyrkoskatt					
Statlig finansiering					
Centralfondsavgifter					
Pensionsfondsavgifter					
Understöd					
Investeringsdelen					
Projekt 1					
Projekt 2					
Finansieringsdelen					
Förändring av utlåningen					
Förändring av utlåningen					

III Bokslutskalkyler

Bestämmelser om bokslutskalkylerna

Bokslutskalkylerna utgörs av resultaträkningen, finansieringsanalysen och balansräkningen samt en eventuell koncernbalansräkning. En koncernbalansräkning ska upprättas av församlingens enheter som har bestämmande inflytande i en annan bokföringsskyldig (BokfL 1 kap. 5 §).

Bokslutskalkylerna innehåller endast externa intäkter och kostnader samt fordringar och skulder. Summorna redovisas till bruttobelopp. Bokslutskalkylerna upprättas med en cents noggrannhet.

För varje post i resultaträkningen, finansieringsanalysen och balansräkningen ska motsvarande uppgifter för den närmast föregående räkenskapsperioden anges (jämförelsetal). Om specificeringen av resultaträkningen, finansieringsanalysen eller balansräkningen har ändrats, ska jäm-

förelsetalet om möjligt korrigeras. På samma sätt ska man förfara, om jämförelsetalet av något annat skäl inte är användbart (BokfL 3 kap. 1 § 2 punkten). Ett motsvarande sätt att ange jämförelsetal tillämpas också för koncernbalansräkningens del.

Efter en församlingssammanslagning ska församlingensheten i det första bokslutet som jämförelseuppgifter till balansräkningen ange uppgifterna om ingående balans utifrån de sammanslagna församlingarnas senaste balansräkningar. I noterna meddelas avvikande tillämpning av jämförelseuppgifter. Jämförande uppgifter för resultaträkningen och finansieringsanalysen behöver inte tas med. Detsamma gäller om alla samgående församlingensheter har upplösts och en ny församlingenshet har bildats från början av bokslutsåret.

Om det under en enskild benämning inte förekommer några siffror för den aktuella och den föregående räkenskapsperioden, ska benämningen utelämnas ur resultaträkningen, finansieringsanalysen eller balansräkningen. Bokslutskalkylernas uppställningsform får inte ändras om det inte finns särskild anledning till detta (BokfF 1:8).

Informativa poster

Balansomslutningarna för gravvårdsfonden och andra fonder som förvaltas som egna balansenheter sammanslås med förvaltade medel och förvaltad kapital i församlingenshetens balansräkning (på kontona 144000 gravvårdsfonders medel, 145500 andra balansenheters medel och 229000 gravvårdsfonders kapital, 229500 andra balansenheters kapital).

Alla intäkter, kostnader och förändringar i fonder som förvaltas som egna balansenheter redovisas som en informativ post i församlingenshetens resultaträkning på kontona 679000–679400. Anteckningarna har ingen resultatpåverkan.

1 Resultaträkning

Externa intäkter och kostnader som bruttobelopp med en cents noggrannhet.

Resultaträkning

	1.1. -31.12.2021	1.1 -31.12.2020
Verksamhetsintäkter		
Ersättningar		
Försäljningsintäkter		
Avgiftsintäkter		
Hysesintäkter		
Intäkter från skogsbruk		
Kollekter, insamlingar och donationsmedel		
Understöd och bidrag		

Övriga verksamhetsintäkter		
Förändring av produktlager		
Tillverkning för eget bruk		
Verksamhetskostnader		
Personalkostnader		
Löner och arvoden		
Lönebikostnader		
Rättelseposter för personalkostnader		
Köpta tjänster		
Hyreskostnader		
Material och förnödenheter		
Inköp under räkenskapsperioden		
Ökning (+) eller minskning (-) av lager		
Beviljade bidrag		
Övriga verksamhetskostnader		
Verksamhetsbidrag		
Kyrkoskatteinkomster		
Statlig finansiering		
Beskattningskostnader		
Kyrkans fondavgifter		
Verksamhetsunderstöd		
Finansiella intäkter och kostnader		
Ränteintäkter		
Intäkter från placeringsfastigheter och lokaler		
Övriga finansiella intäkter		
Nedskrivningar av placeringar		
Återtagning av nedskrivningar av placeringar		
Räntekostnader		
Kostnader för placeringsfastigheter och lokaler		
Övriga finansiella kostnader		
Årsbidrag		
Avskrivningar och nedskrivningar		
Avskrivningar enligt plan		
Avskrivningar av engångsnatur		
Nedskrivningar		
Särredovisade fonder		
Intäkter		
Kostnader		
Överföring från/till fond		
Räkenskapsperiodens resultat		

Ökning (-) eller minskning (+) av avskr.diff.		
Ökning (-) eller minskning (+) av reserver		
Ökning (-) eller minskning (+) av fonder		
Räkenskapsperiodens över- (+) eller underskott (-)		

2 Finansieringsanalys

Externa intäkter och kostnader som bruttobelopp med en cents noggrannhet.

Finansieringsanalys

	1.1-31.12.2021	1.1. -31.12.2020
Intern finansiering		
Årsbidrag		
Rättelseposter till intern finansiering		
Investeringar		
Investeringsutgifter		
Inkomster från försäljning av bestående aktiva		
Finansieringsandelar för investeringsutgifter		
Nettokassaflöde från den ordinarie verksamheten och investeringarna		
Förändring av utlåningen		
Ökning av utlåningen		
Minskning av utlåningen		
Förändringar av lånestocken		
Ökning av långfristiga lån		
Minskning av långfristiga lån		
Förändring av kortfristiga lån		
Övriga förändringar av likviditeten		
Förändringar i förvaltade medel och förvaltad kapital		
Förändring i omsättningstillgångar		
Förändring i långfristiga fordringar		
Förändring i kortfristiga fordringar		
Förändring i räntefria lång- och kortfristiga skulder		
Övriga förändringar		
Nettokassaflöde från finansieringsverksamheten		
Förändring av likvida medel		
Förändring av likvida medel (balans)		

	1.1-31.12.2021	1.1.-31.12.2020
Förändring av likvida medel		
Likvida medel vid periodens slut		
Likvida medel vid periodens början		

3 Balansräkning

Summorna redovisas till bruttobelopp med en cents noggrannhet.

	31.12.2021	31.12.2020
Aktiva		
Bestående aktiva		
Immateriella tillgångar		
Immateriella rättigheter		
Begravningsväsendets immateriella tillgångar		
Övriga utgifter med lång verkningstid		
Förskottsbetalningar		
Materiella tillgångar		
Mark- och vattenområden		
Begravningsväsendets materiella tillgångar		
Byggnader		
Fasta konstruktioner och anordningar		
Maskiner och inventarier		
Övriga materiella tillgångar		
Förskottsbetalningar och pågående nyanläggningar		
Placeringar		
Aktier och andelar		
Fordringar		
Förvaltade medel		
Donationsfondernas särskilda täckning		
Övriga förvaltade medel		
Rörliga aktiva		
Omsättningstillgångar		
Material och förnödenheter		
Produkter under tillverkning		
Färdiga produkter/Varor		
Övriga omsättningstillgångar		

Förskottsbetalningar		
Fordringar		
Långfristiga fordringar		
Kundfordringar		
Lånefordringar		
Övriga fordringar		
Resultatregleringar		
Kortfristiga fordringar		
Kundfordringar		
Lånefordringar		
Övriga fordringar		
Resultatregleringar		
Finansiella värdepapper		
Aktier och andelar		
Övriga värdepapper		
Kassa och bank		
Aktiva sammanlagt		

Passiva		
Eget kapital		
Grundkapital		
Uppskrivningsfond		
Kapital för gravskötselavtal för all framtid		
Övriga egna fonder		
Överskott/underskott från tidigare räkenskapsperioder		
Räkenskapsperiodens överskott/underskott		
Avskrivningsdifferens och reserver		
Avskrivningsdifferens		
Reserver		
Skattemässiga reserver		
Avsättningar		
Avsättningar för pensioner		
Övriga avsättningar		
Förvaltad kapital		
Donationsfondernas kapital		
Övrigt förvaltad kapital		

Främmande kapital		
Långfristigt främmande kapital		
Lån		
Erhållna förskott		
Leverantörsskulder		
Övriga skulder		
Resultatregleringar		
Kortfristigt främmande kapital		
Lån		
Erhållna förskott		
Leverantörsskulder		
Övriga skulder		
Resultatregleringar		
Passiva sammanlagt		

4 Koncernbalansräkning

En församlingsenhet som på det sätt som avses i bokföringslagen har bestämmande inflytande i någon annan bokföringsskyldig ska upprätta en koncernbalansräkning enligt separata anvisningar.

IV Noter till bokslutet

Bestämmelser och anvisningar om noterna

Bokslutet ska ge riktiga och tillräckliga uppgifter om verksamheten, räkenskapsperiodens resultat, den ekonomiska ställningen och finansieringen. De tilläggsupplysningar som behövs för detta ska lämnas i noterna (KO 15:5). Med noter avses enligt 3 kap. 1 § 1 mom. 4 punkten i bokföringslagen uppgifter som ska lämnas i bilagor till balansräkningen, resultaträkningen och finansieringsanalysen. Om en församling, då detta krävs för att ge en rättvisande bild, redovisar noter till bokslutets finansieringsanalys, ska dessa upptas efter noterna angående säkerheter och ansvarsförbindelser.

Bestämmelser om noternas innehåll finns i huvudsak i bokföringslagen (1336/1997) och bokföringsförordningen (1339/1997). Bokslutet och noterna ska vara överskådliga och bokslutet ska bilda en helhet (BokfL 3 kap. 1 § 4 mom.). Noterna ska innehålla en redogörelse för avvikelser från de allmänna bokslutsprinciperna, grunderna för avvikelserna samt deras effekter (BokfL 3 kap. 3 § 3 mom.)

Noterna till församlingsenhetens bokslut grupperas enligt följande:

- upprättandet av bokslutet

- presentationen av bokslutet
- resultaträkningen
- balansräkningens aktiva och passiva
- säkerheter, ansvarsförbindelser och arrangemang som inte tagits med i balansräkningen (bl.a. ränteswapavtal och derivat)
- övriga eventuella noter som är nödvändiga för klarläggande av någon post i resultaträkningen, finansieringsanalysen eller balansräkningen, om detta är nödvändigt för att ge en rättvisande bild.

Bokslutsnoter ska baseras på en specificerad verifikation av innehållet (verifikation till noter), om grunden inte annars är uppenbar (t.ex. ett tal direkt ur balansräkningen eller principer för upprättande och framställning av bokslut). Sambandet mellan noten och verifikationen måste kunna konstateras utan svårighet. (BokfL 2 kap. 5 b §). Noterna ska grunda sig på en handling eller en kalkyl som kan vara en handling från utomstående, t.ex. en kalkyl som verifierar ansvarsförbindelserna. Man kan också själv upprätta en verifikation. Verifikationerna till noterna behandlas och förvaras på samma sätt som bokföringsverifikat. Detta innebär bl.a. att verifikationerna ska numreras och bekräftas (underskrift och godkännande).

Även om det för noternas del inte krävs samma slags jämförelsetal som för posterna i resultaträkningen och balansräkningen, rekommenderas det att man för att säkerställa en rättvisande bild lägger fram jämförelsetal även för noterna. Om poster i resultaträkningen eller balansräkningen för klarhetens skull har sammanslagits, och sammanställningarna finns specificerade i noterna, ska jämförelsetalen för föregående räkenskapsperiod också ges för de specificerade posterna.

1 Noter angående tillämpade bokslutsprinciper

Som noter om upprättandet av församlingens bokslut ska framläggas:

- de värderingsprinciper och värderingsmetoder som har följts vid upprättandet av bokslutet
- periodiseringsprinciper och periodiseringsmetoder.

Utgående från exemplen nedan kan församlingensheten upprätta noterna enligt sina individuella behov.

Periodiseringsprinciper

Inkomsterna och utgifterna har tagits upp i resultaträkningen enligt prestationsprincipen. Avvikande från redovisningen enligt prestationsprincipen har skatteinkomsterna bokförts på respektive räkenskapsperiod enligt redovisningstidpunkten.

Bestående aktiva

Värdering av bestående aktiva

I den här punkten lämnas en utredning om grunderna för avskrivningar enligt plan och ändringar i dem. Som redogörelse kan man även lämna en godkänd avskrivningsplan med motiverade ändringar.

Principerna för uppskrivningarna och värderingsmetoderna läggs fram i bokslutet per balansräkningspost.

Exempel: Materiella och immateriella tillgångar bland bestående aktiva har upptagits i balansräkningen enligt sin anskaffningsutgift, minskad med avskrivningar enligt plan och finansieringsandelar för investeringsutgifter. Avskrivningarna enligt plan har beräknats utgående från en på förhand upprättad avskrivningsplan. Genom en av kyrkofullmäktige godkänd ändring av avskrivningsplanen har avskrivningstiden för kyrkobyggnaden justerats fr.o.m. x.x.xxxx. Ändringen grundar sig på en omvärdering av tillgångens ekonomiska verkningstid.

Värdering av placeringar

Exempel: Placeringar bland bestående aktiva har upptagits i balansräkningen till anskaffningsutgiften eller ett lägre värde. Grunden för värderingen utgörs av de framtida sannolika inkomster som sammanhänger med tillgången eller dess värde för produktionen av tjänster. Poster av placeringsskäraktär bland bestående aktiva har upptagits i balansräkningen till anskaffningsutgiften eller till sannolikt lägre överlåtelsepris.

Finansieringstillgångar

Värdering av finansieringstillgångar

Exempel: Fordringarna har upptagits i balansräkningen till nominellt värde eller till lägre sannolikt värde. Finansieringsvärdepapper har upptagits i balansräkningen till anskaffningsutgiften eller till lägre sannolikt överlåtelse- eller marknadspris.

Hantering av derivatavtal

Om församlingsenheten har använt derivatavtal, ska noterna till bokslutet innehålla uppgifter om värderings- och andra kalkyleringsprinciper för derivatavtalen. Mer information om derivatavtalen ska dessutom lämnas i noterna angående säkerheter och ansvarsförbindelser.

Exempel: Derivatinstrumenten innehåller ränteswapavtal. Ränteswapavtal som ingåtts i säkerhetssyfte har redovisats i noterna i punkten Övriga arrangemang utanför balansräkningen. Församlingsenheten har med ränteswapavtal bundit den rörliga räntan för långfristiga lån till en fast ränta. Kassaflöden som orsakas av räntederivat har under räkenskapsperioden bokförts som korrigerings av räntekostnader. Avtalen är i kraft till och med x.x.xxxx.

Ränteswapavtal, som inte förknippas med något lån med motsvarande villkor vid tidpunkten för bokslutet, har i bokslutet redovisats som icke-säkrande, och utöver redovisningen i noterna har avtalets negativa marknadsvärde bokförts bland avsättningar i enlighet med försiktighetsprincipen. Ansvar som beror på uppsagda derivatavtal redovisas bland kortfristiga skulder i balansräkningen.

Poster i valuta

Om någon annan kurs än kursen på bokslutsdagen har tillämpats på omräkningen av fordringar och skulder samt andra åtaganden i utländsk valuta, ska i noterna redogöras för grunderna för den kurs enligt vilken nämnda poster har omräknats till finsk valuta.

Exempel: Fordringar och skulder har omräknats till finsk valuta enligt bokslutsdagens kurs. De fordringar och skulder som har säkrats med valutaterminsavtal har dock undantagsvis värderats till terminskurs. Terminens ränteandel har periodiserats på avtalets giltighetstid.

Hantering av understöd

Redogörelse för behandlingen av erhållna understöd

Exempel: Finansiella understöd för anskaffning av materiella tillgångar bland bestående aktiva har upptagit som minskningar av anskaffningsutgiften för tillgången i fråga.

2 Noter om presentationen av bokslutet

Som noter om presentationen av församlingsenhetens bokslut ska, om dylika ändringar/händelser förekommer, anges:

- 1) motivering, om sättet att ställa upp resultaträkningen eller balansräkningen har ändrats, samt effekterna av ändringen
- 2) uppgift om rättelser som har gjorts i de uppgifter som ges om den föregående räkenskapsperioden

Exempel

Rättelser av uppgifter för föregående räkenskapsperiod

Indelningen av balansräkningen för föregående räkenskapsperiod har ändrats så att den

motsvarar indelningen för den gångna räkenskapsperioden. Aktier och andelar i placeringsfonder vilka till sin karaktär utgör placeringar, totalt x euro, har i balansens jämförelseuppgifter överförts från placeringar bland bestående aktiva till finansiella värdepapper bland rörliga aktiva. Från lånefordringar som ingår i placeringar bland bestående aktiva har poster som till sin karaktär inte är bestående, totalt x euro, överförts till lånefordringar bland finansieringstillgångar.

- 1) redogörelse, om uppgifterna beträffande den föregående räkenskapsperioden inte är jämförbara med uppgifterna för den räkenskapsperiod som gått ut
- 2) uppgift om intäkter och kostnader som hänför sig till tidigare räkenskapsperioder samt rättelser av fel, om dessa inte är av ringa betydelse

Exempel

Föregående års inkomster från virkesförsäljningen var exceptionellt stora, och därför sjönk beloppet av verksamhetsintäkter med xx procent. Om intäkterna från försäljning av virke inte tas i beaktande ökade verksamhetsintäkterna med xx procent.

3 Noter till resultaträkningen

I noterna till resultaträkningen anges uppgifter om VÄSENTLIGA OCH EXCEPTIONELLA intäkter och kostnader specificerade, men i komprimerad form. Sådana kan vara försäljningsvinster och försäljningsförluster, specifikation av hyresintäkter etc.

4 Noter till finansieringsanalysen

Om det i församlingens finansieringsanalys finns händelser i gruppen Övriga förändringar, som är en undergrupp till gruppen Övriga förändringar av likviditeten, ska en utredning om dessa läggas fram i den här punkten. Sådana händelser kan vara bl.a. följande poster som under räkenskapsperioden har inverkat på församlingens finansiella ställning enligt balansräkningen: överföring av en fond som felaktigt upptagits bland eget kapital (diakonifond, adressfond osv.) till förvaltad kapital, ökning och minskningar i kapital i avtal om gravskötsel för all framtid bland eget kapital, om församlingen inte har en gravvårdsfond med avtal om skötsel för all framtid.

Om det inte finns några uppgifter att ange i den här punkten, ska punkten utelämnas.

5 Noter till balansräkningens aktiva

Förändringar i återstående anskaffningsutgifter för bestående aktiva presenteras i noterna, specificerade enligt balansräkningspost i en tabell enligt följande:

- oavskriven anskaffningsutgift och uppskrivningar i början av räkenskapsperioden

- ökning och minskning i anskaffningsutgiften och uppskrivningarna under räkenskapsperioden, samt överföringar mellan posterna
- räkenskapsperiodens avskrivningar enligt plan
- räkenskapsperiodens tilläggsavskrivningar (engångsavskrivningar)
- räkenskapsperiodens nedskrivningar och återföringar av dessa
- beloppet av räntor som räknats in i anskaffningsutgiften under räkenskapsperioden på det sätt som avses i 4 kap. 5 § 3 mom. i bokföringslagen
- byggnadsunderstöd för anskaffningsutgift.

Som noter ska dessutom väsentliga poster som ingår i resultatregleringarna anges.

Anskaffningsutgifter för aktier, andelar och andra värdepapper som hör till de finansiella värdepappren, deras marknadsvärde vid utgången av räkenskapsperioden och differensen mellan dessa poster ska läggas fram per balansräkningspost.

Tabellen visas med en cents noggrannhet.

	Im- ma- teri- ella rät- tig- heter	Be- grav- nings- vä- sen- dets im- mate- riella rät- tig- heter	Öv- riga utgif- ter med lång verk- nings- tid	För- skotts- betal- ningar	Mark- och vat- ten- om- råden	Imma- teriella till- gångar tot.	Be- grav- nings- väsen- dets mate- riella till- gångar	Bygg- nader	Fasta kon- strukt- ioner och anord- ningar	Ma- ski- ner och in- ven- ta- rier	Övriga mate- riella till- gångar	För- skotts- betal- ningar och på- gående nyan- lägg- ningar	Mate- riella till- gångar tot.	Pla- ce- ringar
Värde 31.12.2019														
Lägg till														
Överföring														
Avdrag														
Investe- ringsstöd														
Avskriv- ningar en- ligt plan														
Avskriv- ningar som avviker från plan														
Uppskriv- ningar														
Värde 31.12.2020														

6 Noter till balansräkningens passiva

Som noter till balansräkningens passiva anges (BokfF 2 kap. 5 §):

- en specifikation per balansräkningspost om ökningarna och minskningarna av posterna i det egna kapitalet samt om överföringar mellan dessa poster under räkenskapsperioden
- väsentliga poster som ingår i resultatregleringarna
- specifikation av poster som tagits upp bland avsättningarna.

Som noter till balansräkningens passiva anges dessutom:

- amorteringar på långfristiga lån som förfaller året efter räkenskapsperiodens utgång specificerade enligt lån
- lång- och kortfristiga skulder till dottersamfund, intressesamfund och andra ägarintressesamfund inom samma koncern
- limit på bankkonto med kredit, om skuldbeloppet vid tidpunkten för bokslutet har tagits upp i balansräkningen.

7 Noter om säkerheter och ansvarsförbindelser

Pensionsansvarsunderskott

Församlingens kalkylmässiga pensionsansvarsunderskott enligt kyrkans pensionslag ska anges som en ansvarsförbindelse. Underskottet räknas ut genom att man multiplicerar hela kyrkans pensionsansvarsunderskott med församlingenshetens lönesumma (inkl. gravvårdsfondens lönesumma) och dividerar resultatet med hela kyrkans lönesumma.

Uppgiften om pensionsansvarsunderskottet anges endast i församlingenshetens bokslut.

Kyrkostyrelsens ekonomiavdelning meddelar årligen i början av februari kyrkans pensionsansvarsunderskott och hela kyrkans lönesumma för föregående räkenskapsperiod till församlingensheterna.

Gravskötselansvar – över- eller undertäckning av fonden

Beloppet av det återstående ansvaret i gravskötselavtalen samt avtalens över-/undertäckning räknas ut som not till bokslutet. Om församlingensheten har en gravvårdsfond som särredovisas, visas fondens över-/undertäckning i punkt 9.

Övriga säkerheter och ansvarsförbindelser

Hysesansvar, leasingansvar, återbetalningsansvar för mervärdesskatten på fastighetsinvesteringar, eventuella pågående tvister.

De ovan nämnda posterna kan verifieras med kalkyler som uppgjorts på basis av bl.a. saldobekräftelser av utomstående, meddelanden av pantinnehavare eller andra bekräftelser av utomstående.

8 Noter om innehav i andra samfund

I den här delen redogörs för församlingenshetens innehav i andra samfund. Dessa kan vara olika slags dotter-, intresse-, ägarintresse- och närstående samfund samt stiftelser eller föreningar där församlingenshetens bestämmande inflytande är över 50 procent.

9 Bokslut för särredovisade fonder

Som en not till församlingens bokslut ska läggas fram verksamhetsberättelsen, budgetutfallet, resultaträkningen, finansieringsanalysen och balansräkningen samt noterna till dessa för en fond med särskild täckning som sköts som en egen balansenhet. En sådan fond med särskild täckning, vars bokföring sköts separat, är i allmänhet gravvårdsfonden.

Balansomslutningarna för en fond som sköts som en egen balansenhet sammanslås med Förvaltade medel och Förvaltad kapital i församlingens balansräkning (kontona 144000, 145500, 229000 och 229500). Fondernas intäkter och kostnader läggs fram som informativa uppgifter i församlingens resultaträkning (kontona 679000–679800).

V Underskrifter och revisionsanteckning

Bokslutet ska vara färdigt att undertecknas före utgången av mars. Bokslutet undertecknas av ett beslutfört kyrkoråd eller gemensamt kyrkoråd och den tjänsteinnehavare som ansvarar för ekonomin.

Det undertecknade bokslutet ska utan dröjsmål lämnas till revisorerna för granskning. Efter revisionen förs det till kyrkofullmäktige eller gemensamma kyrkofullmäktige för behandling. Kyrkofullmäktige godkänner bokslutet senast före utgången av juni månad efter räkenskapsperioden.

Revisorn avger en revisionsberättelse över församlingens bokslut och gör en revisionsanteckning i bokslutet.

VI Förteckningar och redogörelser

Förteckning över bokföringsslag och verifikatslag

Redogörelse över hur bokföringsmaterialet och verifikaten förvaras

VII Definitioner

Här i slutet är avsikten att definiera resultaträkningens nyckeltal, kalkylmässiga poster och överföringar samt indikatorerna för en församling i kris.

Resultaträkningens nyckeltal

Verksamhetsintäkternas andel av verksamhetskostnaderna, %

Nyckeltalet visar hur mycket av församlingens verksamhetskostnader som har täckts med verksamhetsintäkterna.

(= $100 * \text{Verksamhetsintäkter} / (\text{Verksamhetskostnader} -/+ \text{Ökning/minskning av produktlager} + \text{Tillverkning för eget bruk})$)

Årsbidrag, euro/medlem

Årsbidragets eurobelopp per medlem används som nyckeltal för utvärdering av tillräckligheten hos den interna finansieringen. Då man räknar ut nyckeltalet fördelas årsbidraget på antalet närvarande församlingsmedlemmar i slutet av räkenskapsåret.

Årsbidragets andel av avskrivningarna, %

Årsbidrag dividerat med avskrivningar *100

Nyckeltalet anger hur stor andel av avskrivningarna som kan täckas med årsbidraget. Årsbidraget ska vara lika med eller större än avskrivningarna.

Finansieringsanalysens nyckeltal**Intern finansieringsprocent för investeringar, %**

(= $100 * \text{Årsbidrag} / \text{Investeringsutgifter}$)

Med investeringarnas egenanskaffningsutgift avses investeringsutgifter (brutto), från vilka man dragit av de finansieringsandelar för investeringarna som erhållits från Kyrkans centralfond och andra externa aktörer.

Den interna finansieringen av investeringarna anger hur många procent av egenanskaffningsutgifterna för investeringarna som har finansierats med intern finansiering under räkenskapsperioden. Nyckeltalet subtraherat från hundra anger den procentandel som har finansierats med försäljningsinkomster från tillgångar som hör till bestående aktiva, lån eller en minskning av likvida medel.

Likvida medlens tillräcklighet, dagar

(= $365 \text{ dagar} * \text{Likvida medel 31.12.} / \text{Betalningar ur kassan under räkenskapsperioden}$)

De likvida medlen per 31.12 utgörs av finansiella värdepapper samt kassa och bank. Från de penningmedlen avdras de förvaltade medel som ingår i församlingens finansiella värdepapper samt kassa och bank och som har ett särskilt bestämt användningsändamål.

Betalningar ur kassan under räkenskapsperioden beräknas så att man räknar ihop följande poster i resultaträkningen och finansieringsanalysen:

I resultaträkningen räknar man ihop verksamhetskostnader - (+/-Ökning/minskning av produktlager + Tillverkning för eget bruk), beskattningskostnader, Kyrkans fondavgifter, räntekostnader samt övriga finansieringskostnader. I finansieringsanalysen räknar man ihop investeringsutgifter (brutto), ökning av utlåning samt amorteringar på långfristiga lån.

Församlingens likviditet beskrivs genom att man räknar ut de likvida medlens tillräcklighet i dagar. Nyckeltalet uttrycker hur många dagars betalningar som man skulle kunna täcka med församlingens finansiella värdepapper samt kassa och bank på bokslutsdagen.

Låneskötselbidrag

(= $(\text{Årsbidrag} + \text{Räntekostnader}) / (\text{Räntekostnader} + \text{Amorteringar på långfristiga lån})$)

Låneskötselbidraget anger hur väl den interna finansieringen räcker till för betalning av ränta på främmande kapital och amorteringar på lån. Den interna finansieringen har varit tillräcklig för skötseln av lånen om nyckeltalet är ett eller större. När nyckeltalet är lägre än ett har församlingen tagit tilläggs lån, realiserat egendom eller använt sina likvida medel för att sköta lånen.

Balansräkningens nyckeltal

Soliditetsgrad, %

(= $100 * (\text{Eget kapital} + \text{Avskrivningsdifferens} + \text{Reserver} - \text{Kapital som hänför sig till gravskötselavtal för all framtid}) / (\text{Hela kapitalet} - \text{Förvaltad kapital} - \text{Erhållna förskott})$)

Soliditetsgraden mäter församlingens soliditet, underskottstolerans och dess förmåga att klara av sina förbindelser i det långa loppet. Med hela kapitalet avses balansomslutningen och till erhållna förskott räknas både lång- och kortfristiga förskott. Endast de församlingar som har kapital som hänför sig till gravskötselavtalen för all framtid, men inte gravvårdsfonder, bokför Kapital som hänför sig till gravskötselavtal för all framtid som en post under eget kapital i församlingens balansräkning. Om soliditetsgraden är under 50 procent är det främmande kapitalets andel alarmerande hög. (flyttas till nyckeltalsguiden)

Finansieringstillgångar euro/medlem

(= $[(\text{Fordringar} + \text{Finansiella värdepapper} + \text{Kassa och bank}) - (\text{Främmande kapital} - \text{Erhållna förskott})] / \text{Medlemsantal}$)

Lång- och kortfristiga fordringar inklusive resultatregleringar och andra fordringar, finansiella värdepapper samt kassa och bank tas med i nyckeltalet från balansräkningens rörliga aktiva. Det lång- och kortfristiga främmande kapitalet tas med enligt värdet i balansräkningens med avdrag för lång- och kortfristiga erhållna förskott. Då man räknar ut nyckeltalet används församlingens närvarande medlemmar vid räkenskapsårets slut som medlemsantal.

Nyckeltalet anger hur väl de likvida medlen räcker till för återbetalningen av det främmande kapitalet. En positiv differens mellan finansieringstillgångarna och det främmande kapitalet visar det belopp som skulle bli kvar av finansieringstillgångarna om det främmande kapitalet återbetalades. Församlingens finansieringstillgångar borde vara ett positivt tal, vilket alltså innebär att rörliga aktiva fordringar, finansiella värdepapper samt kassa och bank är större än det främmande kapitalet. Om man inom församlingen inte nyligen gjort någon stor investering med lånade medel, och nyckeltalet för finansieringstillgångar trots detta är negativt, kan församlingens finansiella situation vara dålig. (flyttas till nyckeltalsguiden)

Relativ skuldsättning, %

= $100 * (\text{Främmande kapital} - \text{Erhållna förskott}) / \text{Driftsinkomster}$

Den relativa skuldsättningen anger hur många procent av församlingens driftsinkomster som skulle behövas för återbetalning av det främmande kapitalet. Med driftsinkomster avses i detta sammanhang räkenskapsperiodens verksamhetsintäkter, skatteinkomster, statliga finansiering och Kyrkans centralfonds understöd för komplettering av skatteinkomsterna, understöd enligt prövning och andra verksamhetsbidrag (med undantag för byggnadsunderstöd). I det fall att verksamhetsunderstöden utgör en stor andel av driftsinkomsterna, rekommenderas det att man också räknar ut nyckeltalet utan erhållna verksamhetsunderstöd.

När det gäller jämförelser mellan församlingarna är den relativa skuldsättningen ett bättre nyckeltal än soliditeten, eftersom varken åldern på de tillgångar som hör till bestående aktiva eller avskrivningsmetoden inverkar på nyckeltalets värde.

Lånestock, euro/medlem

(= [Främmande kapital – (Erhållna förskott + Leverantörsskulder + Resultatregleringar + Övriga skulder)] / Medlemsantal)

Med församlingens lånestock avses räntebärande främmande kapital. Till lånestocken räknas då hela det främmande kapitalet med avdrag för erhållna förskott samt leverantörsskulder, resultatregleringar och andra skulder. För att lånestocken ska kunna räknas ut direkt från balansräkningen i verksamhetsberättelsen ska inga räntebärande lån bokföras bland ovan nämnda poster som ska avdras. Med medlemsantal avses församlingens närvarande medlemmar vid räkenskapsårets slut.